

ISSN 2657-3326

MONITOR ASEAN

CZERWIEC 2019

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie. Monitor opracował Mateusz Chatys – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR ASEAN

CZERWIEC 2019

I. STOSUNKI CHINY-ASEAN

1 czerwca: Chiny wezwały do ograniczenia działalności militarnej na morzu podczas 18. Dialogu Shangri La. Starszy pułkownik Zhou Bo, pełniący funkcję dyrektora Centrum Współpracy i Bezpieczeństwa w Biurze Międzynarodowej Współpracy Wojskowej przy chińskim Ministerstwie Obrony wziął udział w kolejnej edycji Azjatyckiego Szczytu Bezpieczeństwa w Singapurze. Podczas swojego wystąpienia wezwał państwa do ograniczenia aktywności militarnej na Morzu Południowochińskim, zwłaszcza te, które nie są bezpośrednio zaangażowane w spór terytorialny na tym akwenie. Dodał również, iż negocjacje nad Kodeksem Postępowania między Chinami i ASEAN przyczyniły się do stabilizacji sytuacji w regionie, a ingerencja państw trzecich może tylko zaburzyć wypracowany porządek.

2 czerwca: w Chinach odbyło się seminarium inwestycyjne promujące współpracę z Indonezją. W stolicy regionu autonomicznego Guangxi odbyło się seminarium pod szyldem Expo Chiny-ASEAN, w którym wzięło udział ponad 100 przedsiębiorców, a także przedstawiciele izb handlowych z Szanghaju, Guangdongu, Fujian i Guangxi. Na seminarium głos zabrał zastępca przewodniczącego indonezyjskiej Rady Koordynacyjnej ds. Inwestycji - Ikmal Lukman. Zapewnił stronę chińską, że zrealizowano wiele różnych reform, mających na celu zapewnienie wygody chińskim inwestorom, którzy otworzyli swoje oddziały lub planują to zrobić w Indonezji. Między innymi wprowadzono w ubiegłym roku internetowy system składania pojedynczych wniosków, który zintegrował zasoby władz centralnych i lokalnych oraz zezwolił inwestorom na ubieganie się o odpowiednie licencje za pośrednictwem jednej platformy. Członek sekretariatu Expo Chiny-ASEAN poinformował, że seminarium jest pierwszą z wielu inicjatyw promujących 16. Expo Chiny-ASEAN, które odbędzie się w dniach 20-23 września w Nannigu.

3 czerwca: w Birmie zorganizowano tydzień promocji chińskiej kultury i turystyki. W Rangun odbył się Chiński Tydzień Turystyki i Kultury mający na celu pogłębienie wymiany i współpracy w sektorach turystyki i kultury, a także promowania

CHIŃSKI STĄTEK STARANO- WAŁ FILIPIŃSKI KUTER RYBACKI

Chiński statek staranował zakotwiczony na Morzu Południowochińskim filipiński kuter rybacki, co doprowadziło do jego zatonięcia. Załoga zatopionego kutra składająca się z 22 osób została uratowana przez załogę wietnamskiego statku znajdującego się w pobliżu. Obie strony podjęły decyzję o przeprowadzeniu wspólnego śledztwa mającego na celu wyjaśnienie całej sytuacji.

przyjaźni między państwami. Podczas wydarzenia obecny był Charge d'affaires z chińskiej ambasady - Li Xiaoyan, który podkreślił znaczenie współpracy obu krajów w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku. Li wezwał również do aktywnego udziału w tygodniu kultury i wykorzystania wszelkich możliwości do rozszerzenia współpracy w oczekiwaniu na 70. rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych między państwami przypadającą na 2020 rok. W inauguracji Chińskiego Tygodnia Turystyki i Kultury byli także obecni rektor Uniwersytetu Kultury i Sztuki w Birmie - U Aung Naing Myint oraz przedstawiciel ministerstwa spraw religijnych i kultury - U Aung Ko.

5 kwietnia: w Kambodży odbyło się forum biznesowe dla przedstawicieli branży turystycznej z Chin. Podsekretarz stanu w ministerstwie turystyki Kambodży poinformował, że w forum wzięło udział 65 przedstawicieli branży turystycznej z Kambodży i 50 z Chin. Przedsięwzięcie ma na celu zwiększenie ilości chińskich turystów do 2,6 mln w bieżącym roku i 3 mln w przyszłym. W 2018 roku do Kambodży przyjechało łącznie 6,2 mln zagranicznych turystów z czego 2 mln Chińczyków. Wpływy z turystyki do budżetu państwa w ubiegłym roku wyniosły 4,35 mld USD brutto. Do zwiększenia ilości turystów z Chin mają się przyczynić bezpośrednio połączenia lotnicze z Chin do Kambodży. Obecnie 25 linii lotniczych oferuje 636 takich połączeń.

8 czerwca: chińska ambasada na Filipinach przekazała sprzęt dla centrum dziecięcego. Z okazji 18. Dnia Przyjaźni Chińsko-Filipińskiej ambasada ChRL przekazała przybory do nauki, ubrania i wiele innych przedmiotów pierwszej potrzeby dla centrum dziecięcego Joy Kiddie Center. Na ceremonii przekazania darowizny był obecny doradca chińskiej ambasady - Xie Yonghui i prezes Joy Kiddie Center - John Go Hoc. Prezes centrum wyraził wdzięczność stronie chińskiej za wsparcie i dodał, że darowizna przyczyni się do zwiększenia szans na rozwój dzieci z najbiedniejszych rodzin.

9 czerwca: Chiny próbują uniknąć amerykańskich ceł wykorzystując do tego Wietnam. Władze Wietnamu zgłosiły przypadki fałszowania świadectw pochodzenia produktów przez producentów z ChRL. W ten sposób chińscy przedsiębiorcy oznaczają swoje produkty jako wyprodukowane w Wietnamie, aby uniknąć amerykańskich тариф celnych. Wietnam w obawie przed amerykańską reakcją na ten proceder postanowił zwiększyć kary za fałszowanie świadectw pochodzenia produktów.

11 czerwca: Chiny i Tajlandia zgodziły się na dalsze poszerzanie współpracy. Członek Biura Politycznego Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin – Li Xi, spotkał się w Bangkoku z premierem Tajlandii - Prayutem Chan-o-cha. Obie strony zgodziły się na dalszą współpracę i obronę globalnego systemu handlu wielostronnego. Li, który jest również sekretarzem Komitetu Prowincjonalnego KPCh w Guangdongzie powiedział, że jego wizyta ma na celu wdrożenie ważnego konsensusu przywódców obu państw w sprawie stosunków dwustronnych, a także pogłębienia wymiany między partiami politycznymi i promowania współpracy między prowincją Guangdong a Tajlandią.

11 czerwca: amerykańska straż przybrzeżna zapowiedziała zwiększenie swojej aktywności na zachodnim Pacyfiku. Wiceadmirał Linda Fagan, pełniąca funkcję dowódcy straży przybrzeżnej w rejonie Pacyfiku poinformowała o przydzieleniu dwóch statków (USCGC Bertholf i USCGC Stratton) do VII Floty operującej z portu Yokosuka w Japonii. Statki będą uczestniczyły między innymi w patrolach na Morzu Południowochińskim, gdzie znacząco wzrosła w ostatnim czasie aktywność chińskiej floty i tzw. milicji wykorzystującej cywilne statki do ograniczania wolności żeglugi państwom Azji Południowo-Wschodniej zaangażowanym w spór terytorialny na tym akwenie. Kutry rybackie z Wietnamu i Filipin niejednokrotnie zgłaszały przypadki agresywnej interwencji chińskich statków podczas połowów przeprowadzanych w pobliżu spornych terytoriów.

11 czerwca: Filipiny zaostrzają przepisy dla imigrantów zarobkowych. W związku ze zwiększającą się liczbą Chińczyków podejmujących pracę na Filipinach rząd postanowił zaostrzyć przepisy. Rzecznik prezydenta - Salvadora Panelo, w oświadczeniu prasowym poinformował, iż zagraniczni pracownicy będą teraz potrzebować wizy pracowniczej i numeru podatkowego, na co wyraziły zgodę państwowe agencje po konsultacjach z Rodrigo Duterte. Według najnowszych danych z 2017 roku opublikowanych przez Departament Pracy, ponad połowa z 45 tys. pozwoleń na pracę zostało wydanych obywatelom chińskim. Tym samym liczba chińskich pracowników na Filipinach podwoiła się w porównaniu do 2016 roku, kiedy Rodrigo Duterte wygrał wybory i rozpoczął politykę ocieplania relacji z Pekinem.

12 czerwca: Filipiny potępiły załogę chińskiej łodzi, która zatopiła filipiński kuter rybacki. Delfin Lorenzana, pełniący funkcję ministra obrony w oficjalnym oświadczeniu potępił członków załogi chińskiej łodzi, która zderzyła się z filipińskim kutrem na Morzu Południowochińskim. W wyniku zderzenia filipińska łódź zatонуła, a 22 członków załogi znalazło się w wodzie. Chińska łódź odplynęła z miejsca zdarzenia nie udzielając pomocy marynarzom, którzy zostali uratowani przez wietnamskich rybaków. Rzecznik chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych - Geng Shuang, powiedział, że był to zwykły wypadek morski i ostrzegł przed nieodpowiedzialnym upolitycznieniem całego zderzenia.

14 czerwca: Chiny i Malezja będą wspólnie promować wielostronny system handlowy. Mahathir Mohamad spotkał się z członkiem Biura Politycznego Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin i sekretarzem Komitetu Prowincjalnego KPCh w Guangdongzie – Li Xi, w Kuala Lumpur. Na spotkaniu premier Malezji sprzeciwił się nieuzasadnionemu prześladowaniu chińskich firm przez Stany Zjednoczone i wyraził gotowość współpracy w celu wzmocnienia wielostronnego systemu handlowego. Przedstawiciele obu stron zgodzili się na pogłębianie współpracy na zasadach win-win zarówno w przypadku inicjatywy Pasa i Szlaku jak i budowy regionu wielkiej zatoki Guangdong, Hongkong i Makao. Li Xi podczas swojej wizyty w Malezji spotkał się również z innymi politykami rządzącej koalicji, aby uzgodnić szczegóły współpracy politycznej między państwami, a także odwiedził oddziały firm z Guangdongu, które prowadzą swoją działalność w Malezji.

14 czerwca: Chiny i Malezja rozwijają współpracę dzięki parkom przemysłowym. W Kuala Lumpur odbyło się czwarte wspólne posiedzenie Rady Współpracy w sprawie malezyjsko-chińskiego parku przemysłowego Kuantan (Malaysia-China Kuantan Industrial Park) oraz chińsko-malezyjskiego parku przemysłowego Qinzhou (China-Malaysia Qinzhou Industrial Park), które są określane bliźniaczymi parkami (Twin Parks). Na posiedzeniu chiński doradca przy ministerstwie handlu - Li Chenggang, podkreślił znaczenie wsparcia rządów centralnych jak i lokalnych przy rozwijaniu wspólnych projektów przemysłowych. Potwierdził również gotowość chińskiego rządu do opracowania i wdrożenia średnioterminowego i długoterminowego plan rozwoju dla bliźniaczych parków. Z kolei Ong Kian Ming, pełniący funkcję malezyjskiego wiceministra handlu międzynarodowego i przemysłu, powiedział, że dwustronna wymiana handlowa między Malezją i Chinami rośnie dzięki funkcjonowaniu parków przemysłowych. Ponadto Twin Parks przyczyniły się do utworzenia nowych miejsc pracy i wzrostu inwestycji po obu stronach.

16 czerwca: Filipiny zwróciły się do ONZ w sprawie zatopienia przez Chiny kutra rybackiego. Minister spraw zagranicznych Filipin – Teodoro Locsin, poinformował, że upoważnił filipińską ambasadę w Londynie, aby złożyła protest do ONZ i znajdującej się przy niej Międzynarodowej Organizacji Morskiej. We wniosku zaznaczono, iż załoga zatopionego kutra rybackiego została pozostawiona bez pomocy. Gdyby nie pomoc ze strony wietnamskiego statku, najprawdopodobniej wszyscy rybacy ponieśliby śmierć.

17 czerwca: malezyjski operator telewizyjny podpisał umowę o strategicznym partnerstwie z chińskim serwisem internetowym. Astro Malaysia podpisał strategiczne partnerstwo z wiodącym na chińskim rynku internetowym serwisem iQIYI. Na podstawie umowy operator Astro będzie miał wyłączność na dostarczanie programów iQIYI w usłudze telewizji na życzenie w całej Malezji. Dyrektor generalny Astro - Henry Tan, poinformował również, że jego firma będzie odgrywała główną rolę w zakresie pozyskiwania nowych klientów i kwestii związanych z marketingiem.

17 czerwca: Chiny złożyły kondolencje filipińskim rybakom poszkodowanym w wyniku zderzenia z chińską łodzią. Na konferencji prasowej chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych, rzecznik resortu – Lu Kang, złożył kondolencje 22 rybakom kutra, który został zatopiony w wyniku zderzenia z chińskim statkiem na Morzu Południowochińskim w pobliżu archipelagu Wysp Spratly. Zazaczył przy tym, że zatopienie filipińskiego statku było wynikiem nieszczęśliwego wypadku, który nie powinien wpłynąć na stosunki dyplomatyczne między państwami, utrzymującymi przyjazne relacje.

17 czerwca: w Chinach odbyły się targi towarowe i inwestycyjne dla krajów Azji Południowej i Południowo-Wschodniej. W stolicy prowincji Yunnan odbyły się South and Southeast Asia Commodity Expo and Investment Fair (SSACEIF), w których wzięło udział 3348 przedsiębiorstw z 74 krajów i regionów. Gościem honorowym był sekretarz stanu w ministerstwie handlu Kambodży - Chhuon Dara, ponieważ to właśnie to państwo ściśle współpracowało z prowincją Yunnan na przestrzeni ostatnich lat w takich sektorach jak ochrona zdrowia, edukacja czy turystyka. Według danych służb celnych wymiana handlowa chińskiej prowincji z państwami ASEAN

wzrosła w ostatnim czasie o 13,6% osiągając w pierwszych pięciu miesiącach bieżącego roku wartość 6,4 mld USD. Z kolei handel Yunnanu z państwami regionu rzeki Mekong wzrósł w 2018 roku o 5,6% w porównaniu do roku ubiegłego. Zwiększenie współpracy gospodarczej widać także na przykładzie całych Chin, ponieważ import i eksport Państwa Środka z Azją Południowo-Wschodnią w 2018 roku osiągnął wartość 140,1 mld USD, czyli zanotowano wzrost o 10,5% w porównaniu do 2017 roku.

19 czerwca: Chiny uruchomiły towarowe połączenie lotnicze z Tajlandią. Chińskie linie lotnicze YTO otworzyły bezpośrednie, towarowe połączenie lotnicze z Xi'anu, stolicy prowincji Shanxi w północno-zachodnich Chinach, do Bangkoku. Samoloty towarowe Boeing 737 będą realizowały trzy przeloty tygodniowo do Tajlandii. Jest to już drugie tego typu połączenie lotnicze z państwem Azji Południowo-Wschodniej, ponieważ podobne loty realizowane są już do stolicy Wietnamu.

20 czerwca: chińska specjalna strefa ekonomiczna z Kambodży przygotowuje się do wejścia na giełdę. Giełda papierów wartościowych w Kambodży wydała oświadczenie z informacją o przygotowaniach do wejścia na giełdę chińskiej specjalnej strefy ekonomicznej Sihanoukville. Zabieg ma na celu zebranie dodatkowych środków finansowych potrzebnych do dalszego rozwoju strefy, założonej w 2008 roku i dysponującej obszarem 1113 hektarów powierzchni w południowo-zachodniej prowincji Preah Sihanuk. Według raportu Rady Rozwoju Kambodży, strefa wyeksportowała w 2018 roku produkty o wartości 372 mln USD, co stanowi wzrost o 68% w porównaniu z rokiem poprzedzającym. Ponadto strefa mieści ponad 160 fabryk z zarejestrowanym kapitałem inwestycyjnym w wysokości około 918 mln USD i zapewnia ponad 20 tys. miejsc pracy.

24 czerwca: policja z Chin i Birmy rozbiła siatkę handlarzy narkotyków. Policja z Wuhan poinformowała o skutecznej współpracy z birmańską policją w celu rozbicia gangu narkotykowego „Lao Guang”, który zajmował się przemytem narkotyków z Birmy do Chin przez graniczną prowincję Yunnan. W wyniku operacji aresztowano 100 handlarzy narkotyków i skonfiskowano 267 kg substancji odurzających (głównie heroinę i metamfetaminę). Grupa oprócz handlu narkotykami była zaangażowana również w prowadzenie kasyn.

24 czerwca: Chiny przekazały Kambodży sprzęt do oczyszczania pól minowych. Ambasador Chin w Kambodży - Wang Wentian, wziął udział w ceremonii przekazania sprzętu do usuwania min kambodżańskiej jednostce zajmującej się oczyszczaniem pól minowych (Cambodian Mine Action Authority). Oprócz zaawansowanych wykrywaczy metalu chiński rząd przekazał również samochody dostawcze i motocykle zwiększające mobilność jednostki biorącej udział w usuwaniu min. Kambodża jest jednym z najbardziej zaminowanych państw na świecie. Szczuje się po wieloletnich konfliktach zakończonych ostatecznie w 1998 roku na terytorium Kambodży wciąż pozostało od 4 do 6 mln min lądowych i innych materiałów wybuchowych.

25 czerwca: oddział chińskiego banku w Indonezji podpisał umowę o współpracy z jednostką edukacyjną. Prezes indonezyjskiego oddziału Bank of China - Zhang Chaoyang oraz

przewodniczący Jakarta Chinese Education Coordination Agency - Arifin Zain, podpisali porozumienie w sprawie współpracy, na mocy którego obie strony będą promowały chińską kulturę w Indonezji. Ponadto Bank of China będzie udzielał wsparcia indonezyjskim studentom, którzy będą chcieli studiować w Chinach lub Hongkongu.

25 czerwca: Filipiny nie powstrzymają Chin przed połowami w swojej wyłącznej strefie ekonomicznej. Podczas konferencji prasowej Rodrigo Duterte stwierdził, że przyjazne stosunki z Chinami są powodem, dla którego rząd nie powstrzyma chińskich kutrów rybackich przed połowami w wyłącznej strefie ekonomicznej państwa. Ocieplenie relacji z Chinami za prezydentury Duterte jest przedmiotem silnej krytyki w państwie, zwłaszcza po zatopieniu na początku czerwca filipińskiego kutra przez chiński statek, który w dodatku nie udzielił pomocy załodze.

26 czerwca: w Chinach odbyło się 13. forum Chiny-ASEAN poświęcone rozwojowi społecznemu i redukcji ubóstwa. W południowym regionie autonomicznym Guangxi odbyła się kolejna edycja forum Chiny-ASEAN, na którym ponad 200 urzędników rządowych, naukowców i przedstawicieli biznesu z Chin oraz państw członkowskich ASEAN dyskutowało i dzieliło się doświadczeniami z zakresu walki z ubóstwem i rozwoju społecznego. Stronę chińską reprezentował między innymi Chen Zhigang, pełniący funkcję wicedyrektora Biura ds. Walki z Ubóstwem i Rozwoju.

27 czerwca: dwie elektrownie słoneczne sfinansowane przez Chiny zostały oficjalnie przekazane Filipinom. Doradca chińskiej ambasady na Filipinach ds. ekonomicznych i handlowych - Jiang Jianjun, podsekretarz filipińskiego Departamentu Energii - Benito Ranque i administrator Filipińskiej Narodowej Administracji Elektryfikacji - Edgardo Masongsong, wzięli udział w ceremonii przekazania dwóch elektrowni słonecznych, która odbyła się w New Baliwet w prowincji Zambales. State Grid Corporation of China zrealizowała w ten sposób założenia projektu „Brighten Up”, którego celem jest zapewnienie dostępu do prądu najodleglejszym regionom Filipin. Budowa sieci o mocy 76 kW z akumulatorami o pojemności 432 kWh rozpoczęła się w styczniu ubiegłego roku. Elektrownia będzie w stanie dostarczyć prąd 1000 mieszkańców, w tym do dwóch szkół podstawowych, do których uczęszcza 100 dzieci.

28 czerwca: przedstawiciele państw regionu Lancang-Mekong spotkali się w sprawie współpracy z zakresu rozwoju nowych technologii. Delegacje z Laosu, Kambodży, Chin, Birmy, Tajlandii i Wietnamu spotkały się w stolicy Laosu w Wientianie, aby podzielić się osiągnięciami z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych i uzgodnić kierunki dalszej współpracy w tej dziedzinie. Wydarzenie zostało zrealizowane w ramach drugiej fazy pięcioletniego planu rozwoju na lata 2016-2020, dlatego wszystkie koszty zostały pokryte przez Chiny z ze specjalnego funduszu współpracy Lancang-Mekong.

28 czerwca: Chiny otworzyły z Wietnamem specjalny korytarz graniczny dla produktów rolniczych. Na przejściu łączącym Hekou znajdującym się w prowincji Yunnan z wietnamskim Lao Cai otworzono specjalny korytarz dla transportu produktów rolniczych, co ma wpłynąć na

usprawnienie i przyspieszenie odpraw. Do tej pory Chiny wprowadziły tego rodzaju usprawnienia na przejściach granicznych z Kazachstanem, Kirgistanem, Tadżykistanem i Mongolią. Faza testowa korytarza z Wietnamem została uruchomiona pod koniec grudnia 2018 roku. Dzięki wyraźnemu wzrostowi wymiany towarów rolniczych z Wietnamem, chińskie władze podjęły decyzję o przyjęciu tego rozwiązania na czas nieokreślony.

28 czerwca: Chiny i Kambodża podpisały porozumienie w sprawie obrotu papierami wartościowymi. Chińska Komisja Regulacyjna ds. Papierów Wartościowych podpisała protokół ustaleń z Kambodżańską Komisją Papierów Wartościowych i Giełd w sprawie obrotu papierów wartościowych.

28 czerwca: Stany Zjednoczone wezwały Kambodżę do kontroli chińskiej specjalnej strefy ekonomicznej. Rzeczniczka amerykańskiej ambasady w Kambodży - Emily Zeeberg, potwierdziła doniesienia, że Stany Zjednoczone wezwały władze Kambodży do kontroli w chińskiej specjalnej strefie ekonomicznej Sihanoukville. Kontrola miała na celu zbadanie czy chińskie przedsiębiorstwa nie fałszują certyfikatów produkcji i czy nie próbują sprzedawać swoich produktów oznaczonych jako wyprodukowanych w Kambodży, co umożliwiłoby ominięcie amerykańskich ceł, będących wynikiem wojny handlowej między Pekinem a Waszyngtonem. Władze w Phnom Penh poinformowały, iż wewnętrzna kontrola nie potwierdziła obaw strony amerykańskiej.

29 czerwca: Chiny rozpoczęły ćwiczenia marynarki wojennej na Morzu Południowochińskim. Chińska Administracja Bezpieczeństwa Morskiego poinformowała o wyznaczeniu obszaru na północ od archipelagu Wysp Spratly jako miejsca przeprowadzenia ćwiczeń Marynarki Wojennej Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej od 29 czerwca do 3 lipca. Najprawdopodobniej chińskie ćwiczenia zostały zorganizowane w odpowiedzi na japońskie manewry straży przybrzeżnej i sił samoobrony, które miały miejsce w tym regionie 26 czerwca, a także zwiększonej aktywności flot innych państw takich jak Stany Zjednoczone, Francja czy Wielka Brytania.

II. POLITYKA W ASEAN

1 czerwca: odpady będące przedmiotem sporu między Filipinami i Kanadą zostały odesłane do kraju pochodzenia. Ponad 2,5 tys. ton śmieci z gospodarstw domowych, nienadających się do utylizacji, zostało odesłanych statkiem do Vancouver w 69 kontenerach. Koszty transportu w wysokości niemal 195 tys. USD zostały w całości pokryte przez rząd w Ottawie. Śmieci, które miały zostać zutylizowane zostały wysłane z Kanady na Filipiny w latach 2013-2014. Jednak po inspekcji kontenerów okazało się, że zawierają odpady niezgodne z wcześniejszymi ustaleniami. W maju bieżącego roku upłynął termin odebrania śmieci przez rząd Kanady, co doprowadziło do wycofania pracowników dyplomatycznych z ambasady Filipin w Ottawie. Minister spraw zagranicznych Filipin - Teodoro Locsin, poinformował na konferencji prasowej, zorganizowanej po wypłynięciu statku z odpadami do Kanady, o powrocie pracowników ambasady do Kanady. Dodał również, że mimo tego iż stosunki między państwami opierają się na

wielu innych czynnikach, to jednak rozwiązanie kwestii odpadów wpłynie pozytywnie na wzajemne relacje.

3 czerwca: prezydent Filipin wyraził zgodę na sprzedaż drogocennej biżuterii byłego dyktatora. Rodrigo Duterte zgodził się na zorganizowanie aukcji, której przedmiotem będą tiary i inne przedmioty zdobione 25-karatowymi diamentami, będącymi własnością byłego dyktatora - Ferdinanda Marcosa. W 2015 roku przedmioty, przechowywane w skarbcu banku centralnego przez trzy dekady, zostały wycenione na kwotę 19 mln USD. Aukcja będzie otwarta dla wszystkich zainteresowanych, dysponujących odpowiednimi środkami finansowymi.

4 czerwca: opozycja polityczna w Tajlandii przedstawiła swojego kandydata na stanowisko premiera. Piątego czerwca obie izby parlamentu wezmą udział w głosowaniu nad nowym premierem, który stanie na czele cywilnego rządu pierwszy raz od zamachu stanu z 2014 roku. Kandydatem opozycji (składającej się z koalicji siedmiu prodemokratycznych partii) został lider ugrupowania Future Forward - Thanathorn Juangroongruangkit. Bardzo prawdopodobne, że na stanowisku premiera pozostanie generał - Prayuth Chan-ocha, dzięki poparciu Senatu, którego członków wybrała na mocy konstytucji uchwalonej w 2016 roku militarystyczna partia Palang Pracharat powiązana z generałem. Ponadto Thanathorn Juangroongruangkit musi stawić czoła oskarżeniom o cyberprzestępczość i popieranie antywojskowych manifestacji, a także wciąż oczekuje na decyzję Trybunału Konstytucyjnego, który ma zbadać, czy posiadał udziały w firmie medialnej w trakcie rejestracji swojej kandydatury do wyborów parlamentarnych, za co grozi mu odebranie mandatu posła.

4 czerwca: szef Komisji Antykorupcyjnej Malezji zrezygnował ze stanowiska zaledwie po roku sprawowania funkcji. Mohd Shukri Abdull podjął decyzję o rezygnacji z funkcji szefa Komisji Antykorupcyjnej rok przed upływem kadencji, w wyniku na liczne przypadki gróźb i prześladowań. Stanowisko zostało przejęte przez Latheefa Beebi Koya, która wcześniej była dyrektorem wykonawczym w organizacji pozarządowej Lawyers for Liberty, zajmującą się między innymi ochroną praw człowieka. Podobnie jak w przypadku jej poprzednika kadencja będzie wynosiła dwa lata.

5 czerwca: tajski parlament wybrał nowego premiera. Zgodnie z przewidywaniami na stanowisku premiera pozostanie generał Prayuth Chan-ocha, który tym razem stanie na czele cywilnego rządu. Spośród 500 głosów składających się na izby wyższą i niższą, Prayuth Chan-ocha zdobył 375 głosów poparcia, głównie dzięki wsparciu senatu.

6 czerwca: Singapur jest największym źródłem bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Indiach. Według indyjskiego Departamentu Promocji, Przemysłu i Handlu Wewnętrznego inwestycje Singapuru w ostatnim roku fiskalnym, który zakończył się 31 marca, opiewały na kwotę 16,23 mld USD. Singapur zainwestował ponad dwukrotnie więcej od znajdującego się na drugim miejscu Mauritiusu (8,08 mld USD) i ponad czterokrotnie więcej od Holandii, zajmującej trzecie miejsce (3,87 mld USD). Całkowity napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych w roku fiskalnym 2018-2019 wyniósł 44,37 mld USD, a co za tym idzie zanotowano wyraźny

spadek w porównaniu do roku 2017-2018, kiedy łączna wartość inwestycji wyniosła 61,96 mld USD. Należy jednak zauważyć, że zanotowano wyraźny wzrost inwestycji w sektorze usług z 6,7 mld USD do 9,15 mld USD (36,5%). Singapur był również głównym źródłem BIZ w Indiach w roku fiskalnym 2015-2016. Za dominację takich państw jak Singapur czy Mauritius odpowiadają umowy podatkowe z Indiami, które sprzyjają tego rodzaju inwestycjom.

6 czerwca: sąd w Wietnamie skazał na karę więzienia kolejnego użytkownika Facebook'a za antyrządowe posty. Wietnamska agencja prasowa poinformowała, że sąd w prowincji Ben Tre w delcie Mekongu skazał Nguyen Ngoc Anh na karę 6 lat pozbawienia wolności za publikację antyrządowych treści za pośrednictwem portalu społecznościowego Facebook. Amerykański gigant mediów społecznościowych poinformował w raporcie opublikowanym w ubiegłym miesiącu, że od połowy 2018 roku zwiększył ilość treści, do których ograniczył dostęp w Wietnamie o ponad 500%.

7 czerwca: premier Kambodży oskarżył Singapur o popieranie ludobójstwa. Premier Hun Sen odniósł się do komentarza premiera Singapuru - Lee Hsien Loong, który w hołdzie dla zmarłego niedawno byłego premiera Tajlandii - Prem Tinsulanonda, odwołał się do reakcji ówczesnych liderów Singapuru i Tajlandii, którzy sprzeciwiali się inwazji z 1978 roku i dziesięcioletniej okupacji Kambodży przez Wietnam. Doprowadziła ona jednak do obalenia rządów Pol Pota, który w ciągu trzech lat rządów (1975-1979) przyczynił się do śmierci milionów ludzi. Premier Kambodży stwierdził, że tego rodzaju wypowiedzi szefa rządu Singapuru świadczą o poparciu aktów ludobójstwa przez Pol Pota i czerwonych Khmerów. Ministerstwo spraw zagranicznych Singapuru odpowiedziało, że premier w żadnym stopniu nie popiera działań Pol Pota i zależy mu na dobrych relacjach z Kambodżą i Wietnamem.

8 czerwca: filipiński rząd nie zgadza się z opinią ekspertów ONZ ds. praw człowieka. Jedenastu ekspertów ONZ ds. praw człowieka zarekomendowało Radzie Praw Człowieka ONZ, w skład której wchodzi przedstawiciele 47 państw, aby wszczęto dochodzenie w sprawie licznych przypadków bezprawnych zgonów i zabójstw (ponad 5 tys. ofiar śmiertelnych), będących efektem wojny z narkotykami prowadzonej podczas prezydentury Rodrigo Duterte na Filipinach. Rada Praw Człowieka rozpocznie trzytygodniowe obrady 24 czerwca, podczas których zostaną zbadane zgłoszone przypadki naruszenia bądź łamania praw człowieka w poszczególnych państwach. W odpowiedzi na raport ekspertów ONZ, rzecznik prezydenta - Salvador Panelo, oskarżył ich o fałszowanie faktów i ingerowanie w wewnętrzne sprawy państwa. Podkreślił również, że stanowisko opozycji politycznej, która sprzeciwiała się wojnie z przestępczością narkotykową w formie zrealizowanej przez rząd prezydenta Duterte oraz wzywała o respektowanie praw człowieka, nie uzyskała poparcia społecznego, co było widoczne na przykładzie ostatnich wyborów uzupełniających do senatu z połowy maja, w których większość zdobyli stronnicy prezydenta. Ekspertci ONZ oskarżają także Rodrigo Duterte o zastraszanie sędziów Sądu Najwyższego, poniżanie kobiet i nawoływanie do przemocy wobec domniemyanych handlarzy narkotyków. Prezydent Filipin w jednym z wywiadów odniósł się do tych oskarżeń i zapewnił, że nigdy nie wydał polecenia zabójstwa jakiegokolwiek przestępcy narkotykowego, a jego głównym celem było zlikwidowanie zorganizowanej przestępczości narkotykowej w kraju.

9 czerwca: wzrost gospodarczy Wietnamu wyniesie w 2019 roku około 6,7%. Według raportu opublikowanego przez Institute of Chartered Accountants in England and Wales, wszystkie gospodarki Azji Południowo-Wschodniej oprócz Wietnamu zanotowały spadek eksportu w drugim kwartale bieżącego roku w porównaniu do tego samego okresu w roku ubiegłym. Należy jednak zauważyć, że wzrost wietnamskiego eksportu i tak był niższy niż w 2018 roku. Z roku na rok gospodarka Wietnamu w pierwszym kwartale odnotowuje wzrost rzędu 6,8% dzięki stabilnemu sektorowi produkcji, rozwijającemu się sektorowi usług, a także wyższej produkcji rolnej. Wojna handlowa między Chinami i USA wpłynęła korzystnie na wietnamską gospodarkę, ale nadal państwo to jest w dużym stopniu uzależnione od Chin (eksport Wietnamu do Chin w 2017 wynosił 10% PKB kraju). Głównymi siłami napędzającymi wietnamską gospodarkę pozostanie produkcja, a także bezpośrednio inwestycje zagraniczne, które wyniosły w pierwszych dwóch miesiącach 2019 roku 2,6 mld USD (wzrost o 9,8% w porównaniu do roku ubiegłego).

11 czerwca: Amerykanin wietnamskiego pochodzenia może zostać skazany na karę śmierci. Michael Nguyen został aresztowany w lipcu ubiegłego roku pod zarzutem próby obalenia rządu, za co grozi kara śmierci. Proces w tej sprawie ma się rozpocząć pod koniec czerwca w Ho Chi Minh. Rodzina oskarżonego przebywająca w Stanach Zjednoczonych utrzymuje, że jest niewinny, a wszelkie zarzuty są bezpodstawne.

11 czerwca: Prayuth Chan-ocha został oficjalnie zaprzysiężony na premiera Tajlandii. Po uzyskaniu formalnej aprobaty króla Ramy X, generał Prayuth Chan-ocha wziął udział w oficjalnej uroczystości, na której został zaprzysiężony na szefa rządu. Podczas ceremonii generał trzykrotnie pokłonił się przed portretem monarchy. Następnie w transmitowanym w telewizji przemówieniu obiecał służyć krajowi, obywatelem i królowi.

11 czerwca: służby Indonezji wykryły spisek przeciwko wysokim urzędnikom państwowym. Indonezyjska policja wyemitowała nagrane zeznania trzech podejrzanych, którzy stwierdzili, że emerytowany żołnierz popierający opozycję polityczną, zaoferował im pieniądze i inne korzyści majątkowe, w zamian za dołączenie do spisku mającego na celu zabicie urzędników państwowych. Zgromadzone dowody są efektem aresztowań sześciu osób przeprowadzonych w ubiegłym miesiącu w związku z podejrzeniami o zamiar zabójstwa czterech urzędników bezpieczeństwa (minister bezpieczeństwa, szef agencji wywiadowczej, minister ds. morskich i specjalny doradca prezydenta ds. bezpieczeństwa) i pracownika agencji przeprowadzającej sondaże. Miało to związek z ogłoszeniem oficjalnych wyników wyborów prezydenckich. Według zgromadzonych zeznań autorem spisku miał być emerytowany generał major - Kivlan Zen, zwoleńnik kandydata na prezydenta – Prabowo Subianto, który został aresztowany pod zarzutem nielegalnego posiadania broni. Prawnik emerytowanego generała poinformował dziennikarzy, że oskarżenie jego klienta wynika z pobudek politycznych, a pieniądze które przekazał pozostałym zatrzymanym miały posłużyć do organizacji protestów.

12 czerwca: Wietnam zwiększa presję na firmy umieszczające swoje reklamy na YouTube.

Pomimo reform gospodarczych i rosnącej otwartości na zmiany społeczne, Komunistyczna Partia Wietnamu utrzymuje ścisłą cenzurę mediów i Internetu w kraju. Ministerstwo informacji i komunikacji potwierdziło, że firma Google i powiązany z nią YouTube sami zarządzają sprzedażą bloków reklamowych podczas filmów umieszczonych na serwisie bez pośrednictwa krajowych agencji reklamowych. Prowadzi to do sytuacji, w której reklamy są umieszczane na filmach zawierających antypaństwową propagandę. Od stycznia bieżącego roku obowiązuje nowa ustawa dotycząca cyberbezpieczeństwa i na jej podstawie zidentyfikowano około 55 tys. filmów na YouTube, które uznano za szkodliwe lub naruszające prawo. Z czego 8 tys. zostało usuniętych na wniosek władz wietnamskich.

13 czerwca: ministerstwo obrony Malezji złożyła raport do Komisji Antykorupcyjnej w sprawie zakupu śmigłowców bojowych.

W 2015 roku ministerstwo obrony podpisało umowę na zakup sześciu helikopterów bojowych McDonnell Douglas MD530G za kwotę 72,3 mln USD. Zgodnie z raportem złożonym przez przedstawiciela ministerstwa w głównej siedzibie umowa kupna śmigłowców nie chroniła w żaden sposób interesów państwa, a także nie zawierała specyfikacji zakupionych maszyn. Ponadto w trakcie negocjacji dotyczących umowy firma McDonnell Douglas rozwiązała współpracę z lokalną firmą malezyjską, która pośredniczyła w zakupie. Resort obrony wpłacił już 35% całej kwoty i nie dostarczono ani jednego śmigłowca, dlatego sprawę skierowano do Komisji Antykorupcyjnej.

14 czerwca: po roku oczekiwania został wybrany prezes Telekom Malaysia. Prezesem malezyjskiej firmy telekomunikacyjnej został 60-letni Datuk Noor Kamarul Anuar Nuruddin. Od listopada ubiegłego roku, kiedy Datuk Bazlan Osman zrezygnował z pełnienia funkcji, stanowisko to nie było obsadzone, a funkcję pełniącego obowiązki sprawował - Imri Mokhtar, który powrócił na swoje dotychczasowe stanowisko szefa działu procesów operacyjnych.

14 czerwca: w Indonezji rozpoczęło się przesłuchanie wstępne w sprawie wniosku Prabowo Subianto odnośnie nieprawidłowości przy ostatnich wyborach prezydenckich. Władze Indonezji rozmieściły tysiące policjantów i żołnierzy w Dżakarcie oraz wokół Sądu Konstytucyjnego, który rozpoczął wstępne przesłuchania i weryfikację materiału dowodowego w sprawie petycji złożonej przez Prabowo Subianto, który przegrał tegoroczne wybory prezydenckie z Joko Widodo. Podwyższony stopień gotowości służb jest wynikiem protestów zwolenników kontrkandydata Joko Widodo, w wyniku których siedem osób zginęło a setki zostało rannych. Generał Subianto twierdzi, że wybory były sfalszowane, dlatego domaga się, aby wybory z 17 kwietnia zostały unieważnione i żeby rozpisano nowe wybory. Sąd Konstytucyjny ma za zadanie podjąć decyzję, czy istnieją podstawy do rozpoczęcia rozprawy w tej sprawie.

16 czerwca: wietnamski pracownik straży granicznej postrzelił swoich kolegów, po czym popełnił samobójstwo. W Wietnamie obowiązuje zakaz posiadania broni palnej, dlatego dostęp do niej mają tylko pracownicy służb bezpieczeństwa (policjanci, żołnierze itd.). Stąd jakiegokolwiek przypadki przemocy z użyciem broni są niezwykle rzadkie w tym kraju. Według wiet-

namskiej agencji prasowej w południowej prowincji Long An, niedaleko Kambodży, jeden z pracowników straży granicznej – porucznik Ta Quang Dat, podczas pełnienia służby postrzelił dwóch swoich kolegów, a następnie popełnił samobójstwo. Zgodnie z doniesieniami medialnymi sprawca wrócił właśnie z leczenia, ponieważ wykryto u niego wcześniej zaburzenia psychiczne. Według ministerstwa obrony w Wietnamie jest 450 tys. żołnierzy w czynnej służbie oraz 5 mln w rezerwie. Z kolei opieka psychiatryczna dla ludzi z dostępem do broni jak i zwykłych obywateli jest na bardzo złym poziomie i stanowi temat tabu w państwie.

17 czerwca: ONZ opublikuje raport oceniający swoją działalność w Birmie. Sekretarz Generalny ONZ - António Guterres, zamówił sporządzenie raportu ewaluującego aktywność organizacji w Birmie, po tym jak coraz częściej pojawiały się zarzuty, że ONZ zignorowała znaki ostrzegawcze eskalacji przemocy wobec muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja. Raport napisany został przez byłego ministra spraw zagranicznych Gwatemali - Gerta Rosenthala. Stwierdza w nim między innymi, że na porażkę ONZ podczas ostatnich 10 lat działalności w Birmie miały wpływ konkurencyjne strategie między agencjami, a także brak efektywnej komunikacji z rządem Birmy.

18 czerwca: Wietnam zabił ponad 2,5 miliona świń, aby powstrzymać rozprzestrzenianie się groźnej choroby. Minister rolnictwa Wietnamu poinformował, że w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń zabito już 2,5 mln tych zwierząt. Szef epidemiologii w Departamencie Zdrowia Zwierząt - Nguyen Van Long, poinformował, iż pierwsze przypadki zainfekowania wirusem śmiertelnym dla świń zanotowano w lutym bieżącego. Przez ten czas choroba rozprzestrzeniła się na 58 z 63 prowincji w Wietnamie, a inny pracownik departamentu stwierdził, że to tylko kwestia czasu kiedy wirus opanuje cały kraj. Przemysł produkcji wieprzowiny jest wyceniany na około 4,03 mld USD i stanowi prawie 10% sektora rolniczego w Wietnamie. Co prawda ekonomista w Banku Inwestycji i Rozwoju w Hanoi - Can Van Luc, powiedział, że epidemia nie miała jeszcze znaczącego wpływu na gospodarkę, ale jeżeli rozprzestrzenianie afrykańskiego pomoru świń nie zostanie ograniczone, może się to zmienić w najbliższym czasie.

19 czerwca: Filipiny zatrzymały podejrzanego o terroryzm. Filipińscy agenci imigracyjni zatrzymali w mieście Zamboanga Waqara Ahmada, podejrzanego o działalność w organizacji terrorystycznej Dawlah Islamiya. Komisarz ds. imigracji - Jaime Morente powiedział, że podejrzany przebywa obecnie w areszcie i oczekuje na deportację. Dodał również, że Waqar Ahmad był zatrudniony w sklepie swojego wujka, ale nie posiadał wizy umożliwiającej rozpoczęcie pracy, dlatego pogwałcił również prawo imigracyjne.

19 czerwca: organizacje praw człowieka wezwały ASEAN do większego zaangażowania w kryzys etniczny w Birmie. Organizacje zajmujące się ochroną praw człowieka wezwały państwa Azji Południowo-Wschodniej do zwrócenia większej uwagi na sytuację muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja w Birmie podczas zbliżającego się 34. Szczytu ASEAN w Tajlandii. Rząd Birmy uznaje Rohingja za nielegalnych imigrantów z subkontynentu indyjskiego, dlatego nie mogą korzystać z pełni praw obywatelskich. Ponadto kwestią sporną jest wyznawany

przez nich Islam, ponieważ zdecydowana większość obywateli Birmy wyznaje buddyzm. Do ostatniej eskalacji konfliktu na tle etnicznym w Birmie doszło w 2017 roku i doprowadził do ucieczki ponad 700 tys. Rohingja do Bangladeszu. Mimo deklaracji rządu Birmy o rozpoczęciu procesu repatriacji, brakuje wyraźnych postępów w tej sprawie, dlatego organizacje zajmujące się prawami człowieka oczekują większego zaangażowania ASEAN w ochronę praw Rohingja.

19 czerwca: Malezja przesunęła spotkanie z australijskim partnerem w sprawie odpadów z kopalni firmy Lynas. Minister ds. energii i środowiska Malezji - Yeo Bee Yin, przełożył spotkanie z ministrem stanu Australii Zachodniej ds. kopalń - Bill Johnston. Australijska firma Lynas posiada kopalnię ziem rzadkich w Malezji i przedstawiciele obu państw mieli omówić podczas spotkania kwestię odbioru przez Australię toksycznych odpadów, będących efektem działalności kopalni. Negocjacje mogą być trudne, zważywszy na fakt, że Bill Johnston zapowiedział na początku miesiąca, iż Australia nie przyjmie odpadów z malezyjskiej kopalni. Usunięcie toksycznych odpadów przez właściciela kopalni było jednym z warunków udzielenia pozwolenia na wydobycie metali ziem rzadkich.

20 czerwca: Laos odnotował pierwsze przypadki afrykańskiego pomoru świń. Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt, powołując się na ministerstwo rolnictwa w Laosie poinformowała o siedmiu ogniskach choroby w okolicach Saravane, co doprowadziło już do śmierci 973 zwierząt. W sierpniu ubiegłego roku afrykański pomór świń rozprzestrzenił się w Chinach (na chwilę obecną zgłoszono 120 ognisk tej choroby), następnie opanowała prawie cały Wietnam i jest już obecna w Laosie. Choroba nie jest szkodliwa dla ludzi, ale jest śmiertelna w przypadku świń, co może wyrządzić poważne szkody w gospodarce rolnej.

20 czerwca: premier Malezji uważa, że Rosja jest kozłem ofiarnym w sprawie zestrzelenia samolotu nad Ukrainą. W dniu 17 lipca 2014 roku samolot MH17 malezyjskich linii lotniczych - Malaysia Airlines, został zestrzelony nad wschodnią Ukrainą, a w katastrofie zginęło 298 osób. Sprawę badał międzynarodowy zespół śledczych pod przewodnictwem prokuratora z Holandii - Fred Westerbek. Na konferencji prasowej przedstawiono wyniki prac zespołu, z których wynika, że za śmierć niemal 300 osób odpowiada trzech obywateli Rosji (Sergey Dubinsky, Oleg Pulatov i Igor Girkin) oraz jeden Ukrainiec (Leonid Kharchenko). Na tej samej konferencji malezyjski prokurator - Mohamad Hanafiah bin Zakaria, oświadczył, iż wyniki pracy komisji śledczej są poparte wyczerpującym materiałem dowodowym, dlatego w pełni popiera przedstawione tezy. Jednak premier Malezji - Mahathir Mohamad w komentarzu do wyników pracy komisji stwierdził, iż Rosji przypisano winę za zestrzelenie samolotu jeszcze przed rozpoczęciem śledztwa, dlatego rezultaty pracy międzynarodowego zespołu śledczego nie są wiarygodne, a Rosja jest wykorzystywana jako kozioł ofiarny. Moskwa ogłosiła, że zarzuty morderstwa wobec obywateli Rosji są bezpodstawne i nie zgadza się z opinią komisji.

21 czerwca: Indonezja planuje ograniczyć liczbę zagorzałych islamistów na najwyższych stanowiskach państwowych. Według nieoficjalnych doniesień uzyskanych przez agencję prasową Reutersa prezydent Joko Widodo planuje zrealizować szeroki program lustracji wśród osób

na najwyższych stanowiskach państwowych w celu ograniczenia wpływów konserwatystów islamskich. Podczas ostatnich wyborów, które Widodo mimo wszystko wygrał z Prabowo Subianto, spotkał się z licznymi oskarżeniami radykalnych grup islamskich o antyislamizm. Zgodnie z wypowiedziami członków rządu prezydent uważa, iż ekstremizm religijny może być zagrożeniem nie tylko dla bezpieczeństwa państwa, ale również dla samej demokracji. Coraz częściej dochodzą bowiem do głosu ludzie, którzy pragną transformacji Indonezji z państwa świeckiego w państwo islamskie. Kontrole mają objąć swoim zasięgiem ministerstwa finansów, obrony, zdrowia, edukacji, sprawy religijnych i robót publicznych, a także niektóre państwowe przedsiębiorstwa jak firma energetyczna Pertamina, przewoźnik Garuda Indonesia czy kopalnie Antam oraz Timah. Na zapowiedź lustracji zareagował już Front Obrońców Islamu, który stwierdził, że kontrole będą przejawem dyskryminacji muzułmanów.

21 czerwca: w Tajlandii odbył się protest w sprawie wprowadzenia zakazu importu śmieci.

Około 50 aktywistów i członków Greenpeace wzięło udział w proteście w Bangkoku tuż przed kolejnym szczytem liderów państw ASEAN (w programie nie uwzględniono jednak problemu rosnącego importu śmieci). Uczestnicy protestu wezwali ASEAN do wprowadzenia zakazu importu śmieci z państw rozwiniętych takich jak Stany Zjednoczone, Kanada, Australia czy Japonia. Na początku 2018 roku Chiny wprowadziły zakaz importu odpadów z tworzyw sztucznych, czego efektem było zwiększenie ilości tego rodzaju śmieci do państw Azji Południowej doprowadzając do kryzysów ekologicznych i dyplomatycznych jak to było w przypadku Filipin i Kanady.

22 czerwca: Malezja wzywa o sprawiedliwość dla Rohingja w Birmie. Minister spraw zagranicznych Malezji - Saifuddin Abdullah, wezwał pozostałych reprezentantów państw Azji Południowo-Wschodniej podczas szczytu w Bangkoku do zajęcia twardszego stanowiska wobec rządu w Birmie, a także jego działań wobec muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja. Malezyjski minister zwrócił się do władz Birmy, aby proces repatriacji ponad 700 tys. ludzi z Bangladeszu był przeprowadzany w szybki i sprawny sposób, ale żeby obejmował również przyznanie obywatelstwa przedstawicielom Rohingja, co pozwoli im na pełne korzystanie z praw obywatelskich. Z kolei indonezyjski minister spraw zagranicznych - Retno Marsudi, zaproponował harmonogram działań mających na celu wdrażanie sugestii zawartych w raporcie Centrum Koordynacyjnego Pomocy Humanitarnej ASEAN.

22 czerwca: podczas 34. Szczytu ASEAN w Bangkoku przyjęto deklarację w sprawie przeciwdziałania zanieczyszczeniu mórz i oceanów. Podczas sesji plenarnej szczytu ASEAN premier Singapuru - Lee Hsien Loong, wyraził swoje zadowolenie z przyjęcia przez państwa członkowskie ASEAN deklaracji poświęconej zwalczaniu zanieczyszczenia. Największymi źródłami plastikowych odpadów w akwenach wodnych (z wyłączeniem Chin) są państwa Azji Południowo-Wschodniej (zwłaszcza Indonezja, Filipiny, Wietnam i Tajlandia). Premier Singapuru podkreślił, że duża ilość plastikowych odpadów w rzekach wpływających do mórz nie tylko wpływa na zanieczyszczenie środowiska, problemy zdrowotne ludzi czy ograniczenie efektywności połowów, ale również na ważne sektory gospodarki np. turystykę i przemysł. Zgodnie z deklaracją państwa ASEAN zobowiązują się do wzmocnienia krajowych przepisów i regulacji dotyczących odpadów morskich, promowania innowacyjnych rozwiązań utylizacji odpadów

z tworzyw sztucznych, a także do realizowania programów uświadamiających obywateli o negatywnych skutkach wyrzucania śmieci do zbiorników wodnych.

22 czerwca: rząd Birmy wydał polecenie firmom telekomunikacyjnym odłączenia dostępu do Internetu w wybranych prowincjach. Grupa Telenor poinformowała, że ministerstwo transportu i komunikacji nakazało wszystkim firmom telekomunikacyjnym tymczasowe zawieszenie usług internetowych w dziewięciu miastach w stanie Arakan (zamieszkanym przez muzułmańską mniejszość etniczną Rohingja), a także w stanach graniczących z Chinami, powołując się na możliwość wykorzystania Internetu do koordynowania nielegalnych działań, zagrażających bezpieczeństwu państwa. Rzecznik wojska - Zaw Min Tun, na konferencji prasowej zaprzeczył tym doniesieniom, natomiast rzecznik ministerstwa transportu i komunikacji odmówił komentarza w tej sprawie. Firma Telenor wystosowała oficjalne zapytanie do rządu w sprawie zawieszenia dostępu do Internetu w wybranych regionach Birmy, argumentując, iż tego rodzaju działalność jest między innymi sprzeczna z prawem do wolności słowa i swobody wyrażania swoich opinii.

23 czerwca: podczas 34. szczytu ASEAN liderzy państw wezwali do wzmocnienia współpracy ekonomicznej w dobie wojny handlowej między USA i Chinami. Przywódcy państw Azji Południowo-Wschodniej wyrazili poparcie dla przyspieszenia prac nad sfinalizowaniem umowy o wolnym handlu, zainicjowanej przez Chiny w 2012 roku - Regionalnego Wszechstronnego Partnerstwa Gospodarczego (RCEP). Umowa oprócz 10 państw ASEAN obejmuje również Australię, Chiny, Indie, Japonię, Koreę Południową i Nową Zelandię. W ten sposób ASEAN będzie dążył do zminimalizowania szkód, będących wynikiem wojny handlowej między dwiema największymi gospodarkami na świecie. Premier Singapuru - Lee Hsien Loong, podczas konferencji prasowej podkreślił, że wojna handlowa już odbiła się na spowolnieniu wzrostu gospodarczego jego kraju. Między innymi dlatego liderzy czterech państw należących do ASEAN (Tajlandii, Indonezji, Singapuru i Wietnamu) zapowiedzieli, że temat rywalizacji ekonomicznej między USA i Chinami będzie również poruszony podczas szczytu G20, który odbędzie się pod koniec miesiąca w Japonii. Drugą kluczową kwestią podczas szczytu ASEAN był spór na Morzu Południowochińskim. Państwa wezwały do zaprzestania działań mających na celu militaryzację wysp na Morzu Południowochińskim, a także do ograniczenia działań, które można określić jako prowokacyjne. Choć Chiny nie zostały wymienione w tym oświadczeniu, można jasno stwierdzić, że treść oświadczenia była adresowana właśnie do tego państwa. Zapowiedziano również pierwsze czytanie wstępnej wersji Kodeksu Postępowania do końca bieżącego roku, natomiast ostateczna wersja ma zostać opracowana do końca 2021 roku. Ponadto liderzy poparli proces repatriacji muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja z Bangladeszu do Birmy, co było przedmiotem ostatnich protestów organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka.

23 czerwca: były minister obrony Malezji został przesłuchany w sprawie umów dotyczących gruntów. Datuk Seri Hishammuddin Hussein został przesłuchiwany przez siedem godzin przez Komisję Antykorupcyjną w związku z transakcjami zamiany gruntów w Paloh, które miały miejsce podczas jego kadencji w latach 2013-2018. Przesłuchanie było wynikiem informacji

przedstawionych przez ministerstwo obrony, z których wynika, że resort poniósł straty w wysokości niemal 121 mln USD na umowach gruntowych. Były minister obrony podczas konferencji prasowej po przesłuchaniu podkreślił, że transakcje zamiany gruntów należących do resortu obrony rozpoczęły się już w 1997 roku, dlatego przesłuchania powinny objąć również jego poprzedników. Dodał, iż nie uzyskał żadnych korzyści majątkowych w związku z podpisaniem przez ministerstwo umów gruntowych.

23 czerwca: Filipiny i Indonezja dojdą do porozumienia w sprawie wyłącznej strefy ekonomicznej. Podczas 34. szczytu ASEAN w Bangkoku odbyły się rozmowy dwustronne w których wzięli udział Rodrigo Duterte i Joko Widodo. Tematem spotkania były szczegóły dotyczące umowy, określającej granice wyłącznych stref ekonomicznych obu państw, wyznaczonych zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 roku. Umowa ma zostać podpisana w ciągu roku, po formalnej wymianie dokumentów ratyfikacyjnych przez ministrów spraw zagranicznych.

24 czerwca: Wietnam wezwał ASEAN do zwrócenia uwagi na sytuację rybaków na Morzu Południowochińskim. Podczas 34. szczytu ASEAN w Tajlandii, premier Wietnamu - Nguyen Xuan Phuc zwrócił uwagę na ostatnie incydenty na Morzu Południowochińskim, w których ucierpieli rybacy państw członkowskich. Zapowiedział, że będzie chciał wykorzystać fakt, iż na początku miesiąca Wietnam został wybrany niestałym członkiem Rady Bezpieczeństwa ONZ na okres 2020-2021, aby w przyszłym roku, kiedy obejmie prezydencję ASEAN umocnić rolę stowarzyszenia na arenie międzynarodowej poprzez bliższą współpracę z ONZ. W ten sposób ASEAN będzie w stanie w bardziej zdecydowany sposób reagować na chińską aktywność na Morzu Południowochińskim, której efektem w ostatnim czasie było zatopienie filipińskiej łodzi rybackiej, czy kradzież owoców morza o wartości ponad 10 tys. USD z wietnamskiego kutra.

24 czerwca: premier Malezji może sprawować funkcję rok dłużej niż zapowiadał. Rok przed planowanym przekazaniu władzy liderowi Ludowa Partia Sprawiedliwości Malezji – Anwarowi Ibrahimowi, premier Mahathir Mohamad zapowiedział, że jest możliwość, iż będzie pełnił najwyższą funkcję w państwie rok dłużej niż to było początkowo planowane. W ostatnim wywiadzie udzielonym CNBC premier Malezji stwierdził, że nie zamierza piastować swojego stanowiska dłużej niż trzy lata, co świadczy o zmianie stanowiska przedstawionego po wygranych wyborach, iż przekaze władzę Ibrahimowi po dwóch latach, chyba że koalicja dojdzie do porozumienia w sprawie innego kandydata. Co jest również istotne Mahathir ustąpi nawet jeżeli nie uda mu się zredukować długu Malezji z 80% PKB do 54% - cel, który wcześniej przewidział, że powinien zostać zrealizowany w ciągu trzech lat.

24 czerwca: rozprawa przeciwko Goldman Sachs została przełożona na wrzesień. Decyzją sądu sprawa karna Malezji przeciwko amerykańskiemu bankowi inwestycyjnemu Goldman Sachs została przełożona na wrzesień. W grudniu ubiegłego roku malezyjscy prokuratorzy wnieśli oskarżenie przeciwko oddziałom banku w Wielkiej Brytanii, Hongkongu i Singapurze w związku z aferą korupcyjną wokół państwowego funduszu inwestycyjnego 1MDB, dotyczącą obligacji o wartości 6,5 mld USD. Według amerykańskiego Departamentu Sprawiedliwości co

najmniej 4,5 mld USD zostało sprzeniewierzonych w latach 2009-2014. Po zgłoszeniu uwag przez obrońców sąd zdecydował się na przełożenie rozprawy na 30 września bieżącego roku.

25 czerwca: Indonezja opóźnia zakup nowego oprogramowania podatkowego. Robert Pakpahan, pełniący funkcję szefa departamentu podatkowego w ministerstwie finansów poinformował, że urząd skarbowy podjął decyzję o odłożeniu zakupu oprogramowania podatkowego o wartości 200 mln USD na przyszły rok. W tym czasie zostanie przeprowadzona szczegółowa analiza w celu dokładniejszego profilowania podatników. Ponadto rząd wciąż poszukuje odpowiedniego agenta ds. zamówień publicznych, który zajmie się organizacją przetargu. Jeżeli wszystkie formalności zostaną zrealizowane bez przeszkód, nowy system podatkowy powinien zostać uruchomiony w 2024 roku. Biorąc pod uwagę fakt, że z 260 mln obywateli tylko 40 mln stanowią oficjalnie zarejestrowani podatnicy, jak najszybsze wprowadzenie nowego systemu jest istotne dla budżetu państwa.

26 czerwca: Tajlandia wydała nakaz przesłania swoich zdjęć mieszkańcom południowych prowincji zamieszkanym przez muzułmanów. Władze Tajlandii wydały nakaz mieszkańcom prowincji Yala, Pattani i Narathiwat przesłania swoich zdjęć za pośrednictwem telefonów komórkowych w celu budowy systemu rozpoznawania twarzy i rejestracji kart SIM. Według rzeczniczka wojska działania te mają na celu wczesne wykrywanie zagrożeń, takich jak ataki terrorystyczne z wykorzystaniem domowej produkcji bomb detonowanych przy użyciu telefonów komórkowych. Od 2004 roku dochodzi w tych prowincjach do wielu incydentów między mieszkańcami wyznającymi islam i buddyzm, w których zginęło już ponad 7 tys. ludzi, głównie cywilów. Obywatele południa Tajlandii muszą zarejestrować się do końca października, w przeciwnym wypadku firma telekomunikacyjna odetnie użytkownikom dostęp do swoich usług. Kampania spotkała się z licznymi głosami sprzeciwu ze strony organizacji zajmujących się prawami człowieka.

27 czerwca: władze Indonezji kazały zabić 3 mln kurczaków w dwa tygodnie. W Indonezji rolnicy zorganizowali protest, podczas którego rozdawali za darmo kurczaki, aby zwrócić uwagę rządu na zbyt niskie ceny drobiu. W swojej odpowiedzi ministerstwo rolnictwa kazało hodowcom drobiu zabić 3 mln kurczaków w ciągu dwóch tygodni. Zmniejszenie ilości ptaków ma wpłynąć na ustabilizowanie ceny drobiu. Drastyczny spadek ceny drobiu został spowodowany nadmierną produkcją przed muzułmańskim świętem Eid al-Fitr na, przypadającym na początek czerwca. Popyt na mięso drobiowe okazał się jednak dużo mniejszy niż przewidywano, dlatego doszło do spadku cen. Rolnicy byli zmuszeni do protestów, ponieważ cena za 1 kg drobiu osiągnęła 1,43 USD, natomiast minimalna cena za ten produkt ustanawiana przez państwo wynosi 1,27 USD (w Indonezji ustalane są minimalne i maksymalne stawki na niektóre produkty spożywcze takie jak drób czy kukurydza). Podobny zabieg został zrealizowany w 2015 roku, wtedy zabito 6 mln kurczaków.

27 czerwca: indonezyjski sąd odrzucił zarzuty w sprawie ostatnich wyborów prezydenckich. Sąd Konstytucyjny w Indonezji jednogłośnie podjął decyzję o tym, że wybory prezydenckie z 17 kwietnia odbyły się w sposób legalny, a zarzuty kontrkandydata – Prabowo Subianto, są

bezpodstawne. Orzeczenie sądu powinno wpłynąć pozytywnie na sytuację w państwie, ponieważ zwolennicy generała Subianto organizowali protesty, w których kilka osób zmarło a wiele innych zostało rannych.

28 czerwca: na południu Filipin doszło do zamachu terrorystycznego. W obozie wojskowym położonym w mieście Indanan w południowej prowincji Sulu dwóch zamachowców samobójców, najprawdopodobniej należących do grupy Abu Sayyaf (od dłuższego czasu trwa ofensywa filipińskiego wojska przeciwko tej grupie terrorystycznej w regionie w odpowiedzi na atak na kościół ze stycznia bieżącego roku), zdetonowało ładunki wybuchowe zabijając trzech żołnierzy i dwóch cywili.

28 czerwca: prezydent Filipin zagroził więzieniem swoim przeciwnikom. Podczas burzliwej konferencji prasowej, na której padły oskarżenia pod adresem Rodrigo Duterte, iż ten sprzyja Chinom, prezydent zagroził swoim przeciwnikom karą więzienia. Zarzuty wobec Duterte są skutkiem zatopienia filipińskiego kutra rybackiego zakotwiczonego na wodach wyłącznej strefy ekonomicznej przez chiński statek, a także wyrażenia zgody na wspólne śledztwo w tej sprawie. Wysoka Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka - Michelle Bachelet, wyraziła swoje zaniepokojenie sytuacją na Filipinach i zwróciła uwagę, że może tam dojść do nadużyć ze strony władzy. Do kontrowersyjnej wypowiedzi Duterte odniósł się także jego rzecznik - Salvador Panelo, który podkreślił, że ostre słowa padły pod wpływem wzburzenia, a prezydentowi zależy na dobru państwa.

30 czerwca: Unia Europejska podpisała umowę o wolnym handlu z Wietnamem. Unia Europejska podpisała przełomową umowę o wolnym handlu z Wietnamem, pierwszą tego rodzaju z krajem rozwijającym się z Azji, torującą drogę do obniżenia ceł na 99% towarów. Należy podkreślić jednak, że umowa wciąż wymaga zatwierdzenia przez Parlament Europejski, co może być kolejnym wyzwaniem, zważywszy na fakt iż wiele środowisk europejskich ma wątpliwości odnośnie przestrzegania praw człowieka w Wietnamie. Negocjacje w sprawie EVFTA rozpoczęły się w grudniu 2015 roku i ostatecznie została podpisana trzy i pół roku później przez komisarz ds. handlu Unii Europejskiej - Cecilię Malmstrom i ministra przemysłu i handlu - Trana Tuan Anha w Wietnamie. Treść umowy zakłada wyeliminowanie 99% taryf celnych i obniżenie pozostałych w ciągu 10 lat. Część towarów, a w szczególności produkty rolne, będą ograniczone określonymi kwotami. Unia Europejska jest drugim co do wielkości rynkiem eksportowym Wietnamu po Stanach Zjednoczonych, a głównymi produktami importowanymi przez UE jest odzież i obuwie.

KOMENTARZ:

1. **W dniach 20-23 czerwca odbył się w Tajlandii 34. szczyt ASEAN, w czasie którego negocjowano kluczowe kwestie dotyczące regionu.** Jeszcze przed rozpoczęciem szczytu można było zauważyć protesty i apele ze strony organizacji pozarządowych i obywateli państw członkowskich. Część z nich dotyczyła trudnej sytuacji muzułmańskiej

mniejszości etnicznej Rohingja. Ponad 700 tys. przedstawicieli tej mniejszości nadal przebywa w obozach dla uchodźców w Bangladeszu, gdzie uciekli przed represjami ze strony birmańskiego wojska w 2017 roku. Organizacje zajmujące się ochroną praw człowieka wezwały ASEAN do większego zaangażowania w sytuację dotyczącą Rohingja i wywarcie presji na rządzie Birmy, aby ten zaczął realizować proces repatriacji. Stanowisko zostało poparte podczas szczytu przez Malezję i Indonezję, czyli państwa zdominowane przez ludność muzułmańską. Minister spraw zagranicznych Malezji - Saifuddin Abdullah, wezwał pozostałych reprezentantów państw Azji Południowo-Wschodniej do zajęcia twardszego stanowiska wobec rządu Aung San Suu Kyi. Podkreślił, iż kluczową kwestią dla stabilizacji sytuacji w regionie jest nie tylko sprawna realizacja procesu repatriacji, ale również przyznanie birmańskiego obywatelstwa przedstawicielom Rohingja, co pozwoli im na pełne korzystanie z praw obywatelskich. Z kolei indonezyjski minister spraw zagranicznych - Retno Marsudi, zaproponował harmonogram działań mających na celu wdrażanie sugestii zawartych w raporcie Centrum Koordynacyjnego Pomocy Humanitarnej ASEAN.

Drugą istotną kwestią negocjowaną w czasie szczytu była sprawa utylizacji śmieci przez państwa członkowskie ASEAN. Jeszcze przed rozpoczęciem szczytu w Bangkoku liczna grupa aktywistów i członków Greenpeace wzięła udział w proteście sprzeciwiającym się rosnącemu importowi śmieci przez państwa ASEAN. Demonstranci domagali się wprowadzenia zakazu importu śmieci z państw rozwiniętych, takich jak Stany Zjednoczone, Kanada, Australia czy Japonia. Na początku 2018 roku Chiny wprowadziły zakaz importu odpadów z tworzyw sztucznych, czego efektem było zwiększenie ilości tego rodzaju śmieci do państw Azji Południowo-Wschodniej, doprowadzając do kryzysów ekologicznych i dyplomatycznych jak to było w przypadku Filipin i Kanady. Mimo tego, że kwestia odpadów nie znalazła się w programie szczytu, to jednak doszło do przyjęcia istotnej z punktu widzenia ochrony środowiska deklaracji w sprawie przeciwdziałania zanieczyszczeniu mórz i oceanów. Decyzja została podjęta podczas sesji plenarnej na podstawie danych świadczących, iż największymi źródłami plastikowych odpadów w akwenach wodnych (z wyłączeniem Chin) są państwa Azji Południowo-Wschodniej (zwłaszcza Indonezja, Filipiny, Wietnam i Tajlandia). Premier Singapuru podkreślił, że duża ilość plastikowych odpadów w rzekach wpływających do mórz i oceanów nie tylko prowadzi do zanieczyszczenia środowiska, ale ma także wpływ na problemy zdrowotne ludzi czy ograniczenie efektywności połowów. Dzięki deklaracji państwa ASEAN zobowiązały się do zaostrzenia krajowych przepisów i regulacji dotyczących odpadów morskich, promowania innowacyjnych rozwiązań utylizacji odpadów z tworzyw sztucznych, a także do realizowania programów uświadamiających obywateli o negatywnych skutkach wyrzucania śmieci do zbiorników wodnych.

Kolejnym tematem poruszonym podczas szczytu ASEAN była także wojna handlowa między Stanami Zjednoczonymi i Chinami. W obawie przed negatywnymi skutkami tej rywalizacji między dwiema największymi gospodarkami na świecie przywódcy państw Azji Południowo-Wschodniej wyrazili poparcie dla przyspieszenia prac nad sfinalizowaniem umowy o wolnym handlu, zainicjowanej przez Chiny w 2012 roku - Regionalnego Wszechstronnego Partnerstwa Gospodarczego (RCEP). Umowa oprócz 10 państw

ASEAN obejmuje również Australię, Chiny, Indie, Japonię, Koreę Południową i Nową Zelandię. Premier Singapuru - Lee Hsien Loong, podczas konferencji prasowej podczas szczytu podkreślił, że wojna handlowa już odbiła się na spowolnieniu wzrostu gospodarczego jego kraju.

Oprócz spowolnienia wzrostu gospodarczego w większości państw ASEAN innym negatywnym skutkiem wojny handlowej jest coraz większa liczba przypadków fałszowania świadectw pochodzenia produktów przez chińskich producentów, którzy w ten sposób chcą uniknąć amerykańskich taryf celnych. To proceder często stosowany przez chińskich producentów. Władze Wietnamu w obawie przed amerykańską reakcją na ten proceder postanowił zwiększyć kary za fałszowanie certyfikatów produkcji, co wiąże się ze zwiększeniem kontroli w tym zakresie. Z kolei rzeczniczka amerykańskiej ambasady w Kambodży - Emily Zeeberg, potwierdziła doniesienia, że Stany Zjednoczone wezwały władze Kambodży do audytu w chińskiej specjalnej strefie ekonomicznej Sihanoukville. Miał on wykazać, czy strefa nie jest wykorzystywana przez chińskie firmy do fałszowania świadectw pochodzenia produktów. Co prawda Władze w Phnom Penh poinformowały, iż wewnętrzna kontrola nie potwierdziła obaw strony amerykańskiej, ale zagrożenie związane z tym procederem jest realne i może prowadzić do kryzysu dyplomatycznego.

Ostatnią istotną kwestią, która jest poruszana niemal na każdym szczycie jest sytuacja na Morzu Południowochińskim. Wietnam wezwał ASEAN do zwrócenia uwagi na trudne warunki rybaków na tym akwenie, którzy w największym stopniu odczuwają skutki braku porozumienia pomiędzy stronami zaangażowanymi w spór terytorialny na tym akwenie. Premier Wietnamu - Nguyen Xuan Phuc, zapowiedział, że będzie chciał wykorzystać fakt, iż na początku czerwca Wietnam został wybrany niestałym członkiem Rady Bezpieczeństwa ONZ na okres 2020-2021, aby w przyszłym roku, kiedy obejmie prezydencję w ASEAN umocnić rolę stowarzyszenia na arenie międzynarodowej poprzez bliższą współpracę z ONZ. W ten sposób ASEAN będzie w stanie w bardziej zdecydowany sposób reagować na nadużycia poszczególnych państw na Morzu Południowochińskim. Mimo tego, że Chiny nie zostały wymienione jako jedno z głównych zagrożeń, to było jasne, że to właśnie aktywność chińskiej floty budzi największy niepokój. Świadczy o tym chociażby incydent z początku czerwca, gdzie chiński statek rybacki staranował filipiński kuter FB Gimber1 z 22 rybakami na pokładzie, po czym odpłynął bez udzielenia pomocy poszkodowanym. Filipińscy rybacy przeżyli całe zdarzenie tylko dlatego, że zostali wyłowieni z wody przez wietnamską jednostkę będącą w pobliżu całego zdarzenia. Jako pierwszy głos w sprawie zatopienia kutra rybackiego zabrał minister obrony Filipin - Delfin Lorenzana, który potępił zachowanie chińskiej jednostki i wezwał do wszczęcia postępowania w tej sprawie, mającego na celu wyjaśnienie wszystkich okoliczności. Dodał również, że udział chińskiego statku w całym wydarzeniu został potwierdzony przez kapitana FB Gimber1 - Junel Insigne, który zidentyfikował chińską jednostkę na podstawie charakterystycznego oświetlenia używanego przez Chińczyków. Z kolei rzecznik zachodniego dowództwa filipińskiej armii - Stephen Penetrante, poinformował, że zatopienie kutra nie ma znamion wypadku i musiało być to celowe działanie chińskich marynarzy. Takie samo stanowisko przedstawił dowódca filipińskiej marynarki wojennej – wiceadmirał

Robert Empedrad. Zwrócił uwagę na to, że filipiński kuter w momencie zdarzenia był zakotwiczony, co musiało być wyraźnie widoczne na radarze. Swoje poparcie dla opinii wojskowych przedstawił także senator Panfilo Lacson, który pełnił wcześniej funkcję komendanta policji. Dodał, że nawet jeżeli wydarzenie będzie rozpatrywane w kategoriach wypadku to i tak załoga chińskiego statku powinna odpowiedzieć za brak udzielenia pomocy i ucieczkę z miejsca zdarzenia.

W imieniu Chin głos w sprawie zabrał rzecznik ministerstwa spraw zagranicznych - Geng Shuang, który stwierdził, że zatopienie statku było efektem wypadku, wynikającego ze wzmożonego ruchu na Morzu Południowochińskim.

Ostatecznie oba państwa zgodziły się na przeprowadzenie wspólnego śledztwa, które będzie miało na celu wyjaśnienie wszystkich okoliczności zatopienia filipińskiego kutra rybackiego. Tego rodzaju rozwiązanie zostało zaproponowane przez rzecznika chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych - Lu Kanga, podczas konferencji prasowej. Według doniesień prasowych ten sam sposób wyjaśnienia sytuacji przedstawił filipiński minister sprawiedliwości podczas posiedzenia rządu z 17 czerwca, co zostało zaakceptowane przez prezydenta. Tego samego dnia Duterte przerwał swoje milczenie, twierdząc, że wyklucza możliwość, iż zatopienie statku było incydem morskim. Dodał jednak, że należy poczekać na wyniki śledztwa, żeby podjąć kolejne decyzje. Odmienne zdanie w tej sprawie przedstawił minister obrony - Delfin Lorenzana, który za pośrednictwem Twitter'a stwierdził, że wspólne śledztwo zaburza suwerenność obu państw. Jedno jest pewne, otóż na chwilę obecną wspólne śledztwo uchroni zarówno Chiny jak i Filipiny przed „utratą twarzy”, a także pozwoli na przedłużenie czasu trwania śledztwa, co w konsekwencji doprowadzi do rozmycia jednoznacznej odpowiedzialności za zatopienie kutra.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

